

SLOVENSKI NAROD

Izha, vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 peti vrst do Din 2, do 100 vrst do Din 2.50, od 100 do 300 vrst do Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101. Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Po diplomatskih intervencijah v Budimpešti:

V Komarnu dosežen načelni sporazum

Madžari so na pritisk Nemčije znatno popustili in tako omogočili nadaljevanje pogajanj — Izrazito madžarske pokrajine pripadejo Madžarski, nove meje pa bodo določene po gospodarskih in prometnih vidikih

KOMARNO, 13. okt. V madžarsko-čehoslovaških pogajanjih je prišlo večer, kakor kaže, do odločilnega prekrota. Na pritisk Nemčije so Madžari znatno omilili svoje prvotne zahteve in tako omogočili nadaljevanje pogajanj, ki so bila že tik pred prekinitvijo.

Čehoslovaška delegacija je prvotno odklonila vsako teritorialno koncesijo, pač pa je ponudila avtonomijo za Madžare, živeče v mejah čehoslovaške republike. Madžari so ta predlog odklonili kot nesprejemljiv in vztrajali na tem, da se mora madžarsko vrašanje v ČSR rešiti na enak način, kakor je bilo rešeno sudetsko-nemško vrašanje ter da mora Čehoslovaška odstopiti Madžarski vse ozemlje, v katerem prebiva nad 50 odstotkov Madžarov. Ovirajoč se na statistiko iz leta 1910 je Madžarska zahtevala, da se ji morajo odstopiti pokrajine, ki štejejo 1.075.000 prebivalcev, od katerih naj bi bilo po teh madžarskih podatkih iz predvojne dobe 848.000 Madžarov, 145.000 Slovkov, 50.000 Nemcev in 35.000 Rusinov. Na ta način bi se Madžarska povečala na 10 milijonov prebivalcev in bi slovaška narodna manjšina v Madžarski narasla na 350.000 duš. Vrh tega so Madžari zahtevali odcepitve Bratislave, Košic, Nitre in Užhoroda.

Po diplomatskih intervencijah in po ponovnih razgovorih so Madžari toliko popustili, da je bil na včerajšnjem sestanku obeh delegacij dosežen načelni sporazum o osnovah bodoče državne meje. Meja se bo določila po gospodarskih in prometnih vidikih, pri čemer se bo seveda po možnosti spoštovalo tudi narodnostno načelo. Čehoslovaška je pristala na to, da prepusti Madžarom izrazito madžarske obmejne pokrajine.

Kar se tiče Podkarpatske Rusije smatrajo, da je to vprašanje že rešeno. Na včerajšnjem sestanku obeh delegacij je zastopnik Podkarpatske Rusije minister Bačinski podal izjavo, v kateri je naglasil, da je prebivalstvo Podkarpatske Rusije že izkoristilo svojo pravico do samoodločbe s tem, da se je odločilo za avtonomijo v okviru čehoslovaške republike. Zaradi tega ne more biti več govora o kakem plebiscitu, se manj pa seveda o odcepitvi Podkarpatske Rusije od ČSR in o priključitvi k Madžarski ali Poljski.

Danes dopoldne so sestali strokovnjaki obeh delegacij, da izdelajo podrobne predloge glede določitve bodoče državne meje, popoldne pa se sestanejo zopet ob delegaciji, da proučita te predloge in sprejmeta odgovarjajoče sklepe.

V poučenih krogih zatrjujejo, da so pogajanja sedaj na najboljši poti in da bo še ta teden dosežen sporazum o vseh glavnih in načelnih vprašanjih, tako da bo tudi madžarski problem v ČSR čimprej likvidiran.

Bojazen Rumunije

Bukarešta, 13. okt. e. V tukajšnjih krogih izražajo bojazen, da bodo madžarski krogi pričeli sedaj tudi kampanjo proti Rumuniji. V tem pogledu je zanimiv članek prof. Jorje, v katerem poudarja potrebo kategorične in jasne afirmacije Rumunije v Zenevi, kjer mora Rumunija enkrat za vselej izjaviti, da neče revizije svojih meja. Prof. Jorja v članku najostreje obsoja vsako misel na to, izražajoč obenem potrebo notranjega nacionalnega in duhovnega edinstva rumunskega naroda.

Poljaki ponujajo ČSR

svobodno ceno v Gdynji

VARŠAVA, 13. okt. e. Glede na pričakovani končni sporazum Nemčije s Čehoslovaško je predstavnik poljske pomorske trgovinske zbornice v Gdynji, pripravil načrt, po katerem naj bi se v gdynjski luki ustanovila čehoslovaška svobodna luka. Poljaki so pripravljeni, da za ceno polno

svobodo čehoslovaškemu tranzitnemu prometu na ozemlju, ki naj bi se Čehoslovaški odstopilo v Gdynji.

Komunisti v ČSR morajo likvidirati

PRAGA, 13. okt. br. Kakor poročajo »Lidovy Listy«, je izzval razpust komunistične stranke na Slovaškem in v Podkarpatski Rusiji med češkimi komunisti veliko razburjenje. Vodstvo stranke je za danes sklicalo konferenco, na kateri bodo razpravljali o položaju. Kakor se zatrjuje, je bilo komunistom s merodajne strani namignjeno, naj se komunistična stranka prostovoljno razide, ker bodo sicer izdani slični ukrepi, kakor na Slovaškem.

Ukrepi proti Židom na Slovaškem

BRATISLAVA, 13. okt. br. Kakor se doznava bo avtonomna slovaška vlada v kratkem izdala ukrepe proti Židom. Pri tem ji bodo služili za vzgled nemški protizidovski zakoni. V raznih mestih Slovaške so bile zadnje dni prirejene demonstracije proti Židom. V sprejetih resolucijah se zahteva omejitev židovskega vpliva v gospodarskem življenju.

Spomemba rumunske politike

Rim, 13. okt. b. Vatikanski organ »Osservatore Romano« objavlja naslednje informacije o vplivu srednjeevropskih dogodkov na Rumunijo:

»Manjšinske zahteve kažejo zelo važne reflekske v Rumuniji. Znano je, da tvorijo Madžari v Rumuniji 8%, Nemci 4% in Rusi 2% celotnega prebivalstva. Vlada se je zato odločila za novo ureditev manjšinskega režima. V načrtu so obsežne koncesije manjšinam. Navzlic tem koncesijam se pa Bukarešta ne bo mogla izogniti posledicam razkosanja čehoslovaške in posledicam pojava čehoslovaških zahtev. Govor, se že o vladni krizi in o praznem obsevu po »prečnu« Vajdi Voevodu, ki temeljito pozna manjšinske probleme. Rumunija bo morala razen tega revidirati tudi svojo zunanjo politiko v skladu s povečanim nemškim vplivom v podunavskem bazenu. Zelo verjetno je, da bo konec Mal- antane imel za posledico poglabitev medbalkanskega sodelovanja.«

Spomenik kralju Albertu v Parizu

PARIZ, 13. okt. e. Včeraj so v Parizu slovesno odkrili spomenik pokojnemu belgijskemu kralju Albertu I. Svečanosti so prisostvovali predsednik republike Lebrun, belgijski kralj Leopold III., njegova mati kraljica Elizabeta, soproga pokojnega kralja, princesa Marija José Piemontska, hči kralja Alberta in soproga italijanskega prestolonaslednika, mlajši sin pokojnega kralja grof Flanderski in predsednik belgijske vlade Spaak. Kraljica mati Elizabeta je prispevala v Pariz že včeraj, kralj Leopold pa danes ob 12.30. Izstopil je na severni postaji, kjer je bil slovesno sprejet.

Spomenik predstavlja kralja Alberta na konju. Na spomeniku je napis: Plemenitemu belgijskemu kralju Albertu postavila spomenik hvala Francija.

Kralj Leopold se je že zvečer vrnil v Bruselj, princesa Marija José pa ostane še nekaj časa v Parizu.

Prihodnji teden bo važna seja angleške vlade

LONDON, 13. okt. br. Ministrski predsednik Chamberlain, ki se mudi na Škotskem, se bo v začetku prihodnjega tedna vrnil v London. V sredo bo seja vlade, na kateri bodo, kakor zatrjujejo dobro poučeni krogi, sprejeti važni sklepi glede na mednarodni položaj, kakor tudi glede na vedno bolj pereča notranje-politična vprašanja.

Avenol v Barceloni

PARIZ, 13. okt. br. Generalni tajnik Društva narodov Avenol se že dva dni mudi v Barceloni. Včeraj se je sestal z voditelji socialistične stranke.

Ogromen gozdni požar v Ameriki

New York, 13. okt. AA. V pogorju med Ontarijem in Minnesoto je izbruhnil gozdni požar, ki se je razširil neverjetno naglo na vse strani. Doslej se je pri gašenju ponesrečilo 11 ljudi. V Minnesoti so zgoreli trije ljudje. Več tisoč ljudi dela dan in noč, da omeji požar, ki grozi uničiti ogromne kompleksne gozdove.

Direktna pogajanja med ČSR in Nemčijo

Čsl. zunanji minister Chvalkovsky v Berlinu

Berlin, 13. okt. e. Delo mednarodne komisije, ki je bila določena, da izvede monakovski sporazum, je prekinjeno z direktnimi nemško-češkimi pogajanjimi. Snoci je prišel v Berlin novi čehoslovaški zunanji minister Chvalkovsky in upati je, da bo ponovna izmena misli med nemškimi in čehoslovaškimi predstavniki dovela do popolnega sporazuma. Vprašanja, o katerih se še ni razpravljalo, se tičejo predvsem plebiscita v področjih, v katerih so naseljeni Nemci in Čehoslovaki. Poleg tega se tudi še ni razpravljalo o vprašanjih

gospodarske in finančne narave, o katerih bi bilo za zdaj prezgodaj govoriti, da bi se lahko definitivno uredila.

Čsl. zunanji minister Chvalkovsky je danes dopoldne obiskal nemškega zunanjega ministra Ribbentropa, s katerim je imel nad eno uro trajajoč razgovor. Popoldne bo Chvalkovsky najbrž sprejel pri kancelarju Hitlerju. Stopil bo tudi v stike s člani mednarodne komisije v svrhu ureditve raznih vprašanj, ki se tičejo definitivne določitve državnih meja.

Poljski Ukrajinci hočejo avtonomijo

Če je ne dobe, bodo zahtevali združitev s Podkarpatsko Rusijo ali pa samostojno republiko

VARŠAVA, 13. okt. e. Ukrajinska stranka v Poljski je predložila poljski vladi spomenico, v kateri pravi med drugim, da Ukrajinci na Poljskem smatrajo, da je podpisane načrta glede ustavitve skupne madžarsko-poljske meje in odstopitve Podkarpatske Rusije Madžarski v nasprotju s pravico samoodločbe. Spomenica med drugim naglašajo: Odločno protestiramo proti vsem kombinacijam, ki gredo za tem, da se Ukrajincem odreče pravica, da sami odločujejo o svoji usodi.

V poljski javnosti je opažati znatno vznemirjenje tudi zaradi stališča Nemčije napram madžarskim zahtevam. Nemčija je odločno proti temu, da se Podkarpatska Rusija priključi Madžarski.

Na drugi strani pa vznemirja poljske kroge tudi avtonomija Podkarpatske Rusije, ker bo to vplivalo na vse Ukrajince, živeče na Poljskem. V Lwovu je bila konferenca ukrajinske nacionalne omladine, na kateri so razpravljali o zahtevi po proglasitvi neodvisne ukrajinske republike. Sklenjeno je bilo, staviti poljski vladi zahtevo, da se tudi 4.5 milijona Ukrajincev na Poljskem prizna avtonomija. Če bo poljska vlada to zahtevo odklonila, bodo poljski Ukrajinci pričeli propagando za združitev poljske Ukrajine s Podkarpatsko Rusijo v enotno avtonomno ukrajinsko republiko v okviru ČSR, ali pa za samostojno republiko.

Kdo bo novi prezident ČSR

Posvetovanja političnih strank — Pri izbiri kandidata bodo merodajni tudi zunanje-politični razlogi

PRAGA, 13. okt. e. V tork in včeraj so bila tu posvetovanja zastopnikov političnih strank, na katerih so razmišljali o vprašanju novih volitev predsednika republike. Zatrjujejo, da je treba napraviti konec sedanjemu provizoriju in omogočiti volitev novega predsednika. Za to pa je potrebno, da se pojasni razna pravna vprašanja. Malo je verjetno, da bi bile volitve lahko pred mesec dni. Z vseh strani poudarjajo, da bi se za bodočega predsednika republike moralo izvoliti osebo, za

katero bi se zedinile vse stranke, da bi tako v teh težkih časih vidno manifestiralo slogo čehoslovaškega naroda. Zaradi tega pristojni činitelji iščejo osebo, ki bi živela ne samo splošno spoštovanje v državi, temveč tudi potrebno zaupanje inozemstva. Gotovo je tudi odločilnega pomena, da bo ta oseba dovolj sprejeta tudi s strani Nemčije kot sosedne države, s katero se mora Čehoslovaška sporazumeti o celih vrstah življenjsko važnih vprašanj.

mir za vsako ceno. Šele potem bo definitivno urejeno vprašanje Palestine. Razdelitev ne pride več v poštev in so angleški krogi mnenja, da je treba Palestino razdeliti v kantone ali pa urediti v federativno državo.

PRISTOPAJTE K JČ LIGI!

Gdansk se priključi Nemčiji

Nenaden sporazum med Nemčijo in Poljsko — Nemški pasovi preko poljskega koridorja

LONDON, 13. okt. br. »D. Express« poroča, da so se med Nemčijo in Poljsko v vsej tajnosti vršila zadnje dni pogajanja glede nove ureditve položaja Gdanska. Po informacijah lista je Poljska pristala na to, da se Gdansk definitivno priključi Nemčiji. Prav tako je bil sklenjen sporazum, po katerem se bo v poljskem koridorju uredilo več nevtralnih pasov, ki bodo omogočali neoviran

in nekontroliran promet med vzhodno in zapadno Prusijo. Gdinja ostane še nadalje poljsko pristanišče, tako da je Poljski zagotovljen izhod na morje.

VARŠAVA, 13. okt. AA. Havas: Agencija Pat poroča, da so tuje vesti o pogajanjih med zastopniki Poljske in Nemčije glede Gdanske absolutno netočne in da je njihov namen samo ta, da bi skalile poljsko-nemške odnose.

Atentat na generala Pejeva v Sofiji je delo makedonskih teroristov

Rezultati dosedanje preiskave — Pogreb žrtev atentata

SOFIJA, 13. okt. e. Na podlagi dosedanje preiskave je ugotovljeno, da je mrtlec generala Pejeva, bivši orožnik Kirov pripadal teroristični skupini Ivana Mihajlova in da je umor izvršil po njenem naročilu in v sporazumu z njo. V ostalem tega ni niti tajil pri prvem zaslišanju, kjer je izpovedal, da je dobil samokres, denar in naročilo od nekega Makedonca. Včeraj in danes so bili aretirani nekateri prijatelji Damjana Velčeva v Sofiji in tudi nekateri

ugledni člani zemljoradniškega saveza »Aleksander Stambolijski«. Med njimi je več rezervnih oficirjev.

SOFIJA, 13. okt. br. Včeraj popoldne je bil pogreb šefa generalnega štaba generala Pejeva in njegovega adjutanta majora Stojanova, ki sta postala žrtvi atentata. Pogrebu so prisostvovali kralj, člani vlade in Sobranja, diplomatski zbor in številno občinstvo.

Zanimiva anketa

NEWYORK, 13. okt. AA. Ameriški zavod za javno mnenje je objavil rezultate referenda o monakovskem sporazumu. Glasovalcem so bila postavljena tri vprašanja: 1. Ali mislite, da sta Anglija in Francija postopali prav, ko sta se namesto za vojno odločili za sprejem Hitlerjevih zahtev? Od dospelih odgovorov jih 60 odstotkov odgovarja z da, 40% pa z ne. 2. Ali mislite, da so bile nemške zahteve upravičene? 63% odgovorov je bilo negativnih 27% pa pozitivnih. 3. Ali mislite, da bo monakovski sporazum zavaroval mir na daljšo dobo let ali je samo povečal vojne nevarnosti? 42% odgovorov se izraža za konsolidacijo miru, 58% odgovorov pa ugotavlja, da je nevarnost vojne po monakovskem sporazumu večja.

Grki na Cipru zahtevajo samoodločbo

Atena, 13. okt. w. Posebna delegacija z otoka Cipra je danes izročila angleškemu poslaniku v Atenah spomenico, v kateri zahteva, naj se tudi prebivalstvu tega otoka prizna pravica do samoodločbe. Ta otok je leta 1925. zasedla Anglija. Prebivalstvo tega otoka prikaže, da bo Anglija sedaj priznala temu prebivalstvu isto pravico, kakor jo je priznala sosedskemu Nemcem ter pristala na to, da se združi s svojimi grškimi domobranci.

Italijanske izgube v Španiji

RIM, 13. okt. AA. Od začetka državljanske vojne v Španiji do 10. oktobra t. l. so podatki o izgubah italijanskih prostovoljcev naslednji: mrtvih oficirjev 227, ranjenih oficirjev 697, mrtvih legionarjev 2.430, ranjenih 8.161, ujetih oficirjev 3, ujetih legionarjev 351, zaradi bolezni umrlih legionarjev 278. Med ranjenci je 2.000 stalno nesposobnih poobabljenec in invalidov. Skupne izgube znašajo 12.147.

27 milijonov litrov bencina v plamenih

New York, 13. okt. AA. V Lindenu v državi New Jersey je eksplodiralo 12 rezervuarjev bencina s kapaciteto 27.200.000 l bencina, ki pripadajo družbi »Cly Service Refining Comp.« Zaradi ogromne vročine so morale oblasti evakuirati vsa okolišja v okoliščini 1 km. Gasilci se trudijo z vsemi silami, da bi zavarovali sosednje rezervuarje.

Širite »Slovenski Narod«

Borzna poročila.

Curia, 13. oktobra. Borzna 10. Pariz 11.705, London 20.925, New York 40.235, Bruselj 74.05, Milan 22.20, Amsterdam 230.25, Berlin 170.00, Frankfurt 170.00, Hamburg 170.00, London 20.925, New York 40.235, Bruselj 74.05, Milan 22.20, Amsterdam 230.25, Berlin 170.00, Frankfurt 170.00, Hamburg 170.00.

Pomoč revnim v spomin mrtvih

Na snočnji seji Vrhovnega socialnega sveta je bila sklenjena obširnejša socialna akcija

Ljubljana, 13. oktobra. Velike dolžnosti in posebno odgovornost — vsaj v moralnem pogledu — ima tako zvesti Vrhovni socialni svet, ki je bil sestavljen iz zastopnikov mestne občine in ki v njem sodelujejo naša dobrodelna društva. Javnost mora pozdraviti, brez vseh pridržkov vsako pametno zamisel, ki jo skuša uresničiti Vrhovni socialni svet v olajšanje bode v Ljubljani; dobrodelne delavce pač čaka pri nas mnogo dela. Veseli nas tudi, da je VSS začel sklepati, o pomembnih socialnih akcijah, zlasti zdaj pred zimo. Snočji je bila na zborovanju socialnega sveta v mestni sinji dvorani sklenjena obširnejša socialna akcija, ki jo bo svet izvedel s sodelovanjem ljubljanskih dobrodelnih društev ob vseh svetih. Akcija bo nedvomno pozdravila vsa javnost, kar je posebnega pomena, saj sicer ljudje otepajo vsakega uradnega »be-račenja«. Zamisljena je tako, da se bosta lahko najlepše manifestirala pietetni in socialni, čuti hkrati, da bi darovalci čutili kakšne posebne gmojne žrtve.

Zborovanju je predsedoval načelnik socialnega odbora mestnega sveta dr. T. Kihar. Načelnik mestnega socialnega urada H. Svetel je v glavnih obrisih obrazložil zamisel socialne akcije in pričel tal županov oklice na javnost. Meščani, ki ob vseh svetih izredno mnogo žrtvujejo v počaščenje mrtvih, bi naj na ta račun nekaj poklonili za žive, za revne sodbene, in sicer tako, da bi se jim vendar ne bilo treba odreči okrašenj grobov in prižiganja sveč na njih. Kdor more, naj da nekakšno odkupnino za žive, ko namestava počasti mrtve, za kar bo prejel skromen vенеć ali svečo z znakom mestne občine. Dar bo pa seveda presegal ceno sveče ali vенеć. Tako bodo »napro- daja« v korist revnim občanom venci po 20 in 100 din ter sveče po 5 din. Delavci dobrodelnih društev bi naj pobirali še pri- hodnji teden po nabiranih polah prispevke za revne, venci in sveče bodo pa pri- nesli darovalcem na dom mestni uslužben- ci. Razen tega namenjajo prodajati sveče in venci tudi na stojnicah po mestu in pred pokopališčem. Vence bi naj pili starci in starke v mestnem zavetšču pod nadzorom mestnega vrtnarja.

Mestni tiskovni referent A. Gaber je podal na zborovanju uradno poročilo o akciji z zanimivimi, zgodovinskimi podatki o podobnem odkupovanju v korist revnih ljubljancev v prejšnjem stoletju. Ljubljanske organizacije so se za pred sto leti posluževale raznih odkupnin. Za ljubljanske reveže so zbiral, odkupnine od novoletnih voščil že l. 1819. Ubožna komi- sija je darovalcem dajala posebne odkup- ne listice, ki so bili prvotno tiskani v ba- kromazu ter so bili prav lepi, kakor so se zborovalci, lahko prepričali po neka- terih ohranjenih primerkih. Uspeh odku- povanja teh novoletnih voščil je bil zelo lep. Na leto so nabrali nad 1.000 goldi- narjev. Odkupnina je znašala 20 krajcar- jev. Seveda so sprejemali tudi priplačila (ki se jih nedvomno ne bodo branili tudi ob tej priliki). Ubožna komisija je pobirala odkupnine tudi ob priliki godov in ob rojstnih dnevih. Pred vojno sodbokup- ne uvajale tudi nekatere organizacije, med njimi Družba sv. Cirila in Metoda. Da bi začeli zbirati odkupnine za venci ob vseh svetih, se je najprej začel zavze- mati mestni svetnik pokopnik Andrejka.

Številni zastopniki društev so akcijo v načelu pozdravili. Zastopnik grafične organizacije se je pa zavzemal za širšo smot- rno socialno akcijo mestne občine, in si- cer za uvedbo socialne davčine in podob- ne ukrepe. Ženske dobrodelne akcije bo- do pri akciji sodelovale in njihove za- stopnice so izjavljale, da bodo društva pomagala po svojih močeh. Izmed ženskih organizacij bodo sodelovale: Kršćansko društvo, Kršćanska ženska zveza, Eliza- betina konferenca, Kolo jugosl. sester, Atena, Društvo za varstvo deklek itd.

Pomisli, da bo prodaja sveč in ven- cev z znaki mestne občine konkurenca drugim prodajalcem, so bili izpodbiti, ker to v resnici ne bo prodaja, saj bodo do- ločni prispevki znatno višji kakor vred- nost vencev ali sveč. Načelnih pomisle- kov proti zamisli ni izrazil noben zastop- nik, pač pa so nekateri govorili po- zdravljali akcijo in mestni svetnik Likar se ji vneto zavzemal, naj bi ne nastopil proti pretrganemu bahavstvu na pokopali- ščih le zdaj, temveč vedno. Akcija naj bi imela vzgojni učinek na meščane, čemur bi naj pripomoglo tudi časopisje, da bi ljudje ne ustvarjali na pokopališčih takš- ne neenakosti med mrtvinami, ter da bi se nekoliko spomnili tudi na žive.

Upamo, da bodo meščani plemenito za- misel pravilno razumeli. Samo po sebi se pa razume, da akcija, čeprav bo prire- jana še tako veličkopotezno, ne bo mogla vplivati tako močno na ljudi, da bi se spremenili že pred temi vsemi sveti. Za- to bo na pokopališčih še vedno dovolj ba- riarje, v Ljubljani pa mnogo revščine. To- da, kdor bo ob vseh svetih pomislil tudi na žive, ko se bo spominjal svojih dragih rajnih, bo nedvomno najlepše počastil spo- min mrtvih — odprtega srca in rok za žive, ki se pogosto tako težko otepajo smrti.

Ljubljanski občani!

Bliznji vsi sveti in verne duše nas opo- minjajo, da se spominimo svojih rajnih s molitvijo in z obiskom grobov. Kakor vsako leto bo tudi letošnja Ljubljana ra- da hitela obiskati pokopne in jim prižigala sveče na okrašenih grobovih. Upravičeno se ponašamo, da ima Ljubljana zares bo- gato okrašena pokopališča in da z vsaki- mi žrtvami za sveče in cvetje izkazuje čast mrtvim.

Zadnje cvetje in v ostri sapi plapolajo- ča plamenčiča tihočev svet na grobovih o praznikih mrtvih naznanjajo tudi bli- žajo sime in s njo zlasti revnejšemu pre- bivalstvu tudi prihod tistih skrbí.

Zvijujemo vsaj del za pokopališča na- menjenega razkošja našim revežem, da jim olajšamo teogo sime!

Za to in stotake cvetja usahne in p- venci na pokopališčih, brez hane in to-

risti, po vsem mestu pa tisoči tpe po- manjtanje. Mestna občina Ljubljana ni- ma dovolj sredstev za odpravo vse brez- poselnosti, in nima dosti zaslužka ter kru- ha, da bi nasitila vse revne. Precej Ljub- ljancev prostovoljno prispeva manjše s- meske v mestni socialni sklad na brez- poselnost, ki so nam lan; napravili toliko lepih poti in sprehajališč v vesele tu- jec in domačinov, zlasti pa v korist zdravju mladine. Poleg visokih proračun- skih vsot je zbrana še vedno premožna vsota za zimsko pomoč, zato vas vabim in prostim, da

POČASTITE SVOJE DRAGE RAJNE Z DOBRIMI DELI.

Nad sto let je Ljubljana zbiral odkup- nine ob godovih, rojstnih dnevih in ob vsakem Novem letu, prav tako pa tudi ob pogrebih, da je s temi odkupninami po- magala mestnim revežem.

V mestnem zavetšču za onemogče sple- tajo star, žene in starci venci, da z njimi okrasijo grobove svojih dragih. Či- nice in člani v Vrhovnem socialnem sve- tu mesta Ljubljane združenih dobrodelnih organizacij in človekoljubnih društev vam ponudijo te venci, da se z dobrimi deli odkupite prevelikega razkošja na pokopa-

Nova meščanska šola na Viču

Ljubljana, 13. oktobra. Ta teden bo padla v ljubljanskem občins- kem svetu končno odločitev glede zidave nove meščanske šole na Viču, na dosega- njem sokolskem letnem telovadišču. »Ju- tro« in »Slov. Narod« sta že preobčila po- misleke Vičanov glede stavbenega prostora za novo šolo, ki sprito velikega prometa na cesti in železnici proti Trstu absolutno ni primeren, iz higienskih ozirav pa naj- manj priporočljiv, vendar vse kaže, da od- ločujoči faktorji na magistratu nimajo vo- lje poslušati davkoplačevalcev.

Zanimivo je, da so se tudi v Ljubljani zavzemali za gradnjo meščanske šole kot prizidka k osnovni šoli, ter bi bila me- ščanska šola po tem načrtu obvarovana vsaj cestnega prahu in hrupa, vendar je pa bil pritisk z Viča tolik, da je ta načrt pro- padel ter se bo zidala šola na telovadišču poleg živilskega trga.

Druga zanimivost je nastopila v anketi, ki jo priobčuje »Slovenec« te dni pod na- slovom: »Kaj sodite o meščanski šoli?« Precej strokovnjakov iz učiteljskega in duhovniškega stanu se je že oglasilo in vsi več ali manj enodušno odklanjajo današnji tip meščanski šol. Naravnost porazna pa je sodba o meščanski šoli, ki jo je napisal v »Slovencu« bivši referent v ministrstvu prosvete in sedanj ljubljanski šolski nad- zornik, torej gotovo kapaciteta na šolskem polju — g. Franc Erjavce.

On pravi med drugim: »da je meščan- ska šola naravnost škodljiva in da mn je uganka, zakaj je tak tip šole potreben, ker je škoda težkih milijonov, ki jih ljud- stvo žrtvuje in škoda za mladino, ki za- pravljajo čas v današnjih meščanskih šolah.«

Po njegovi trditvi meščanske šole niti nimajo usposobljenega učnega osebja in pripoveduje v članku kako se »pečejo« na- stavniki za meščanske šole v Zagrebu in Beogradu, ki so po njegovi sodbi popolno- ma nemogoči kot učitelji na meščanskih šolah.

Naj mestni šolski svet in občinski odbor dobro razmislijata o trditvi g. Erjavca, »da je današnjih meščanskih šol trikrat pre- več, da je treba vse preobraziti, potem šole naj se grade nove, da ne bodo ostali ab- solventi, kot ne tiče ne miš« na cesti.

Po našem mnenju je vedno ni prepozno, ker bi prenegla odločitev škodovala, ne glede na dejstvo, da je v Vičanih ukorinj- no mnenje, da se gradi nova meščanska šola iz nekega instument stališča.

Letalski napad na Celje. Celje, 13. oktobra. Mestno poglavarstvo in predstojništvo mestne policije v Celju razglasata: V ne- deljo 16. t. m. bo vaja o obrambi mesta pred napadi iz zraka v Celju. Vaja ima namen predložiti prebivalstvu nevarnosti, ki mu prete od letalskih napadov iz zra- ka, ter mu pokazati zaščitna sredstva in končno preizkusiti uporabo dosedaj orga- niziranih ekip.

Sodelovalo bo tudi vojaštvo z aktivno obrambo, razne ekipe pa bodo sodelova- le v pasivni obrambi. Pri večbi se bodo uporabljali sledeči znaki:

Uzbuna-alarm: Trije streli pri cerkvi sv. Jožefa, zvonjenje vseh zvonov v žu- pni cerkvi, Marijini cerkvi, evangeli- cki cerkvi in cerkvi sv. Jožefa ter pikanje tovarniških siren v tovarni Westen in v cinkarni.

Znak za prenehanje nevarnosti bo dan z zvonjenjem in omenjenih cerkvah z ve- likimi zvonovi.

ODREDBE ZA ČAS VAJE: 1. Na dani znak nevarnosti se mora ustaviti ves osebni in vojni promet v mestu. 2. Vozila se morajo takoj umakniti v najbližja dvorišča, odnosno v stranske neprometne ulice. 3. Avtoizvoški se izpred Celjskega do- ma umaknejo na dvorišče Mestne hranil- nice; v kolikor tam ne bi bilo prostora, pa v garažo. 4. Vsa vrata in okna morajo biti za- prta, vendar ne zaklenjena. Rokoli mora- jo biti spuščeni. 5. Občinstvo na ulici se mora ob zna- ku nevarnosti umakniti v najbližje veže, odnosno v prostore, ki so označeni kot zavetišča. Nikdo ne sme stati pri odprt- em oknu in med vezni vrati in se mora umakniti v notranjost prostorov. 6. Osebe, ki se ob času napada pripe- ljejo z vlakom, morajo počakati na pe- ronu. Na znak prestane nevarnosti sme prebivalstvo zapustiti stanovanja in se otvo- ri promet. Vendar je treba paziti pri tem na morebiten znak uzbune-alarma, naka- se mora zopet prebivalstvo umakniti v hiše, odnosno v zavetišča.

Mitih. Za vsako odkupnino dobite viden znak izvalčnosti mestnih revežev in sicer za 20 din najmanj venci s trakom, za 100 din pa veliki venci s trakom v barvah mesta Ljubljane.

Tudi, v svetnici na grobovih lahko po- kazete svoje dobro srce na trpeče sode- štance. Mestni social

Danes zadnjičkrat ob 16. in 21. uri
P. Hörbiger, H. George in Leo Slezak.
Ne zamudite! ZARAH LEANDER
KINO UNION — Tel. 22-21
Ne zamudite! — Umetnica, ki je bila nagajana na letošnji bienali! — Ne zamudite!

Domovina

PO SUDERMANNU!

DNEVNE VESTI

— Konferenca za ustanovitev Zveze kmetijskih zbornic. V kmetijskem ministru je bila včeraj konferenca zastopnikov kmetijskih zbornic. Obravnavalo se je vprašanje ustanovitve Zveze kmetijskih zbornic. Vsi zastopniki so se izjavili v načelu za ustanovitev zveze, ker je v interesu kmetijstva samega, da zbornice preko svoje zveze čim tesneje sodelujejo.

— Znižanje diskonta. Glede na velike količine razpoložljivega denarja na našem denarnem trgu in na zboljšanje finančnega položaja države, je Narodna banka sklenila znižati eskontno mero od 5 na 4,5%, lombardno pa od 6 na 5,5%. To znižanje bi moralo stopiti v veljavo že 1. oktobra, pa je bilo zaradi znanih dogodkov odglašeno najbrž do sredine oktobra.

— Ustanovitev jugoslovnsko-francoske kmetijske zbornice. V kmetijskem ministru je bila včeraj konferenca, na kateri se je obravnavalo vprašanje ustanovitve jugoslovnsko-francoske kmetijske zbornice. Vsi udeleženci so se izjavili za ustanovitev nove zbornice. Ko bodo pripravljena pravila, bo sklican ustanovni občni zbor.

RIBE

Sveže ščuke od Din 12.—
kg prodaja danes in jutri
trgovina »Riba« J. Ogrine

— Danski in švedski arhitekti v Dubrovniku. S parnikom »Prestonaslednik Peter« je prišel v turek v Dubrovnik 50 danskih in švedskih arhitektov, ki so prišli v naše kraje, da proučijo naše arhitektonske zanimivosti. V Dubrovniku so si z velikim zanimanjem ogledali monumentalna poslopja, zlasti Knežev dvor. Iz Dubrovnika so se odpeljali v Boko Kotorsko.

— Veliko posojilo zagrebške občine. Zagrebška mestna občina je sklenila najeti pri Mestni hranilnici 10 milijonov din posojila. Dva in pol milijona pojde v fond za nakup nepremičnin, drugo se bo pa porabilo za regulacijo Zagreba.

— Zdravniška vest. Dr. Franc Piskernik, zdravnik v Ljubljani, je bil vpisan v imenik zdravnikov zdravniške zbornice za dravsko banovino.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banne uprave dravske banovine« št. 82 z dne 12. t. m. objavlja pravilnik o delih, ki se smejo izvrševati v breme državnega in banovinskega sklada in v cestnega sklada za ozemlje uprave mesta Beograda, spremembe in dopolnitve drugega odstavka k št. 6. pravilnika o povračilu stroškov za službena potovanja monopolističnih delavcev, odločbo o blagu, ki se izvaja za plačilo v prostih devizah, objavo o spremembi meje med župljama Kamnik in Rova in razne objave iz »Službenih novic«.

— Mladinsko zaščitna razstava, ki se je priredila ob priliki II. balkanskega kongresa za zaščito otrok in mladine v Beogradu, je podaljšana do 25. t. m. Vsem onim, ki bi si razstavo hoteli ogledati sporočamo, da se lahko poslužijo ugodnosti polovične voznine v zvezi z ogledom obrtnih razstav, ki tudi traja do 25. t. m. in za katero je dovoljena polovična voznina. Tem potem obveščamo tudi vse one, ki so poslali za razstavo kakršnokoli gradivo, da ga jim bomo vrnili takoj po zaključku razstave. — Jugoslovnska Unija za zaščito dece, dravska banovina sekcia Ljubljana, Gosposvetska 2/II.

— Umrl je Ivan Bidovec, oče Nandeta Bidovec, trgovec v Trstu. Po letu po Nandetovi smrti je od neizmernih žalosti umrla njegova mati, zdaj je šel v večnost tudi oče, ugleden trgovec v Trstu in kremenit, zaveden, značajan človek. Pokopali ga bodo danes popoldne ob 16. uri v Trstu. Naj počiva v miru, žalujočim naše iskreno sožalje!

— Razpisane službe. Kraljevska banška uprava razpisuje tri službena mesta banovinskih dnevnikařev — strojnikov za strežbo pri cestno-vzdrževalnih strojih. Prosilci za ta mesta morajo poleg splošnih pogojev, ki jih predpisuje št. 3. zakona o uradnikih za sprejem v državno službo, dokazati usposobljenost za samostojno strojniško službo pri starijoneh in lokomoblnih parnih strojih. Prednost imajo prosilci, ki imajo poleg izpita za strojnika tudi šoferski ali ključavničarski izpit in ki so služili kot strojniki pri cestno vzdrževalnih ali podobnih strojih. Prošnje, kolkovane z banovinskim 10 d-narskim kolekom in opremljene z vsemi potrebnimi dokumenti, je treba vložiti do 31. tm. pri banški upravi.

— Prometni zastoj na progi Zidani most—Zagreb. Snodi ob 21. je na postaji v Sevnici na glavnem tiru in prvi kmetijski iztirila težka lokomotiva, ki je zastavilo promet na progi Zidani most—Zagreb za 7 ur. Šele ob 4.30 je peljal skozi sevnjsko postajo prvi vlak. Prometno cesje se je sicer takoj z vso vneto lotilo dela, da bi odpravilo čim prej prometno oviro in z Zidanega mosta je kmalu pripeljal pomožni vlak, toda iztirjeni stroj je bil zelo težak in delo je bilo ovirano zaradi noči ter goste megle. Gmotne škode na železniških napravah ni bilo. Beograjski brzdovlak, ki bi moral prispeti v Ljubljano ponoči ob 1.17, je prispel šele jutraj ob 7.

— Izlet v Trst, Tourex — Slovenija. Sporoča vsem prijavitelcem za izlet dne 15. in 16. t. m., da se ta izlet preloži na 22. in 23. tm. in to zaradi tega, ker se v Trstu in okolici 15 do 16. t. m. vse sobe oddane italijanski delavski organizaciji (Dopo Lavoro) iz Padove.

— Avtobusni posebni vlak v Trst, dvodnevni, v soboto 22. in nedeljo 23. oktobra za 78 din. Motociklisti 30 din, avtomobilisti 60 din brez trptiča. Člani brez doplačila. Novi člani samo 20 din enkrat za vselej. Prijave se sprejemajo do sobo-

to, svečer 15. t. m.). Tourex — Slovenija, Ljubljana, Maasarykova 12.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo megleno, deloma oblačno in stanovitno vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Mariboru. Najvišja temperatura je znašala v Dubrovniku 25, v Splitu 24, v Beogradu 22, na Rabu 21, v Sarajevu 20, na Visu 18, v Ljubljani in Beogradu 14, v Mariboru 13,4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 772,2, temperatura je znašala 7,4.

— Večerni trgovski tečaj pri »Christoforu« učenem zavodu, Ljubljana, Domo-branska 15. Prijave se sprejemajo še vsa ta teden. (Tečaj za knjigovodstvo, obrtnotrgovsko računstvo, korespondenco, pisarniška dela, nemščino, steno-grafijo, stroje-pis. itd.). Dovoljen je obisk posameznih predmetov. Prospekti na razpolago.

— Žeparji v Kamniku. Na živinskem sejmu v Kamniku so se v turek pojavili žeparji. Neki ženski je žepar ukradel iz okarja denarnico s 730 din, nekemu moškemu je izmaknil listnico s okrog 600 dinarji, nek, starejši ženi pa je ukradla tatica bankovec za 500 din. Orožniki so bili takoj opozorjeni na žeparje in so jih pričeli zasledovati. Imel, so srečo in so kmalu izsledili enega v osebi hrvaško go-vorečega mladeniča, ki je hotel v neki gostilni menjati bankovec za 500 din. Tatu so spravili v zapor, dočim se je njegovi tovarišem in tovarišicam posrečilo pravočasno odnesti, pete.

— Prometna nesreča. Šofer L. Zorman, zaposlen pri Sternenszku na Viču, je imel včeraj hudo smolo. Peljal se je iz Ljubljane na Jesenice s tovornim avtomobilom znamke Mercedes-Benz, se zelo dobro ohranjenim, ki je veljal baje 140.000 din. Na Gorenjskem je včeraj deževalo in cesta je bila spolzka. Na ovinku v Potoku, 5 km pred Jesenicami, je šofer zavrl in zaradi tega je avtomobil spodneslo na mo-kri cesti. Voz se je zaletel v obcestni ka-men, ga izruval, se zaletel v ograjni zid in ga delno podrl ter se, še vedno v močnem zaletu, tako silno odbil, da se je prevrnil v podolžni osi in padel po cestnem nasipu več metrov globoko. Šofer je obležal pod vozom, precej ranjen po obrazu, sicer pa brez hujših poškodb, medtem ko se njegovev spremeljavalci ni nič zgodilo, ker je padel iz voza, še preden je strmoglavil po pobočju. Nesrečnega šoferja je rešil izpod razbitega voza neki avtomobilist z Jesenic. Avtomobil je tako razbit, da ga baje ne bo več mogoče popraviti.

— Nesreča nikoli ne počiva. V bolnico so davi prepeljali mizarja Alojzija Bavde-za iz Ljubljane, ki mu je cirkularna odre-zala več prstov na levi roki. Delavec Jože Mestek iz Koroške Bele je bil zaposlen pri podiranju hodov v gozdu. Pri delu pa mu je padel težak hlozd na nogo in mu jo zmečkal. Pri delu v gozdu se je poškodoval tu-di delavec Maks Stanič iz Koprivnice. Hlozd mu je zlomil desno nogo in mu natri-prsnil kosa. Anton Zupančič, cerkovnik s Primskovega na Dolenjskem je padel s ko-lesa in si zlomil desno roko. Z neke stavbe za Bežigradom pa je padel zidar Viktor Klemenčič in dobil hujše notranje poškod-be.

— Težka avtomobilska nesreča. Pri Sremskih Karlovcih se je pripetila včeraj dopolne težka avtomobilska nesreča. Ubil se je subotički industrijařec Josip Han. Njegov šofer Stevo Ivančič je pa zadobil težke telesne poškodbe. Han se je vozil iz Subotice proti Beogradu in šofer je po novi mednarodni avtomobilski cesti vozil zelo naglo. Naenkrat mu je počila pnevmatika in avto se je prevrnil na Hana, tako da mu je počila lobanja. Šoferja so prepeljali v bolnico, kjer mu bodo skušali zdravilni rešiti življenje.

— Osveta zapuščenega moža. Milan Crnojević iz vasi Blatnice pri Bjelevaru je prišel v turek ponoči pred hišo svojega ta-sta Steve Koserina v Donji Narti. Bil je razkačen, ker ga je zapustila žena. Razbil je najprej okna, potem je po osemkrat ustrelil v hišo in težko ranil tašča. Šele ko mu je zmanjkalo nabojev, je odšel. Težko ranjeno taščo so odpeljali v bolnico.

— Osveta zapuščenega moža. Milan Crnojević iz vasi Blatnice pri Bjelevaru je prišel v turek ponoči pred hišo svojega ta-sta Steve Koserina v Donji Narti. Bil je razkačen, ker ga je zapustila žena. Razbil je najprej okna, potem je po osemkrat ustrelil v hišo in težko ranil tašča. Šele ko mu je zmanjkalo nabojev, je odšel. Težko ranjeno taščo so odpeljali v bolnico.

Iz Ljubljane

— Iz »Gas iz Moste« je pred kratkim v na-šem listu zahteval podaljšanje Krekove ulice, ker bi po regulirani ulici bila najkraj-ša pot do šole, lekarn, župne cerkve in tudi v razne trgovine ob Zaloški cesti. Za upravičeno željo Moščanov smo se zanimali, toda na magistratu smo dobili pojasnilo, da se je tehniški oddelk mestnega pogla-varstva že pogajal z lastnico zemljišča, ki je potrebno za podaljšek Krekove ulice in za razširitev Slapničarjeve ulice, žal so pa ostala ta pogajanja brezuspešna, ker je posestnica odklonila prodajo ali zamenjavo za tako važno regulacijo potrebnega sve-ta.

— Iz Tatovi žarnic so največkrat krivi pri tožbam zaradi slabe razsvetljave po mest-nih nasadih in bolj tihih potih, kakor n. pr. predvsem ob vseh potih na Grad. Tako so tudi tatovi in razposajeni otroci krivi tem-ni Strmi poti, kakor smo poročali 10. t. m. Na Strmi poti je 6 javnih električnih svetilk s 40 vatnimi žarnicami, da je ta mi-rna pot dosti razsvetljena. Ker pa mesta elektrarna poleg teh 6 svetilk mora v mestu in okolici oskrbovati še nad 2400 svetilk, njeni uslužbenci pač ne morejo vsak dan pregledati vseh svetilk, pre-gledajo pa vse vsaj vsakih 6 ali 7 dni. V so-boto 1. t. m. so bile na Strmi poti vse svetilke v redu, a 10. t. m. je bila ena žarnica pokvarjena, druga je pa izgnila. Obe svetilki sta takoj dobili novi žarnici. Še ni dolgo tega, kar je mestna elektrarna opozorila občane, kako zelo se množe tat-vine žarnic in je hkrati naprosila tudi

upravo policije, naj pazi na tatove, saj je v interesu vse javnosti, da je javna ras-svetljava v redu. S stalnim nadomestova-njem ukradenih in razbitih žarnic ima mestna elektrarna zelo veliko škodo, kar naj bi občani bolj upoštevali in sami po-magali izslediti tatove. Kar se pa tiče dnevnih svetlobe in zasenčenja svetilk, pri-pominjamo, da niso zasenčene s drevjem, še manj pa s živo mejo, ki je gosta le na gornjem koncu Strme poti nad gostilno »Pri tičku na gričku«, kar pa tudi ne ovi-ra dnevnih svetlobi dostopa.

— Iz »Tramvajsko zvezo« tudi Moščan-je klic vseh Moščanov in smo ga objavili tudi v našem listu ter dobili od Splošne maloželezniške družbe obvestilo, da so na-črti za podaljšanje proge v Moste že pri-pravljeni, vendar pa še ni zbirana dovolj velika vsota, da bi mogli ustreči tej sploš-ni želji Moščanov. Kakor hitro pa bo de-nar na razpolago, bo takoj stekel tudi tramvaj po Zaloški cesti

Tri važne pridobitve na Murskem polju

Most čez Muro pri Petanjcih — Drugi železniški tir do
Noršinc — Elektrifikacija Križevcev

Križevci, 12. oktobra. Na Murskem polju so v zadnjem času pričeli z nekaterimi javnimi deli, ki bodo za gospodarsko povzdigo te obmejne pokrajine velike važnosti.

Preko Mure so začeli graditi nov most. Ta most bo važna zveza med Murskim poljem in med Prekmurjem. Pot v Prekmurje, ki je vodila sedaj preko Veržeja in tamošnjega mostu, je bila precej dolga in zamudna in se bo sedaj skrajšala na obeh straneh približno za 20 km. Promet iz Prekmurja, usmerjen do sedaj večinoma na Mursko Sobotu, ki je od obmejnih krajev precej oddaljena, se bo lahko preko petanjskega mostu usmeril na postajo Radenci in bo s tem skrajšan. Ta most je torej velike važnosti za Prekmurje, kakor tudi za Mursko polje, ki bo dobilo direktno zvezo z gornjim Prekmurjem, obenem pa bo razbremenjen itak slab most pri Veržeju. Odpravljen bo sedanji brod, ki veže oba brega Mure na tem mestu, obenem pa bodo petanjski slatinski vrelci pridobili na vrednosti, ker bodo tik vzhodnih komunikacij ter odličnih zvez z našim najsevernejšim delom ozje domovine.

Z vsa naglico grade tudi drugi tir od Ljutomeru do Noršinc, kjer se cepi železnica od radgonske proge proti Murski Soboti. Ta proga je velike važnosti za ves promet med Ljutomerom ter Radgono in med Ljutomerom in Mursko Sobotu. Do sedaj so morali vlaki vedno čakati drug na drugega, da so se izogibali v Ljutomeru, kar je povzročalo stalne zamude. Z Ljutomerke postaje ni smel službovati uradni preji odpraviti drugega vlaka dokler prvi ni pasiral odcepa v Noršincih, ki so 1 in pol km od Ljutomeru. Sedaj bosta lahko oba vlaka vozila drug za drugim, kar bosta vsak na svojem posebnem tiru. Ta novi tir je velika pridobitev za Mursko polje, ker se bodo končno odpravile razne zamude vlakov, ki so bile sedaj večkrat precejšnje.

Poleg omenjenih pridobitev pa igra oboje javni deli še važno vlogo in sicer socialno. S temi deli je dobilo baš sedaj v jeseni in še preko zime delo mnogo delavcev iz tukajšnjega okolja, večinoma družinskih očetov, ki bodo čez zimo imeli svoj redni zaslužek ter bodo lahko skr-

beli za svojo družino. Brezposelnost se je sedaj precej skrčila, saj dela pri omenjenih javnih delih okrog 250 delavcev, ki so našli na domači grudi svoj kruh, ne da bi jim ga bilo treba iskati v tujini. Marsikatero javno delo bi se dalo opraviti in bi se zaposlilo še več delavcev, ki iščejo sedaj svoj grenki kruh v inozemstvu.

Nujno bi bilo potrebno, da se popravi cesta državna meja — Ljutomer, ki je na gotovih mestih zelo slaba in ozka, da se vozila težko izogibajo, pešci in kolesarji pa so v večni nevarnosti.

Mnogo je bilo pridobljeno, ko se je pričelo z elektrifikacijo Križevcev pri Ljutomeru. Ta velika obmurska bogata vas, je najbližja vas mesta Ljutomeru in ni imela električne luči. Ustanovili so posebno električno zadrugo, ki je s pomočjo križevske opekarske zgradila lasten transformator in napravila iz Ljutomeru poseben električen vod, tako da imajo sedaj Križevci električno luč. Do sedaj je poleg javnih poslopij, šole, cerkve, občine, pošte in hranilnice, elektrificiranih 25 kmetij, dočim si ostali še instalirajo luč. Tukajšnji veliki kmetje ne morejo prebrskati pridobitve, saj so vsi hlevi, polni goveje živine in konj, razsvetljeni in je v njih vse delo zelo olajšano.

Šeasoma bo tudi urejena javna cestna razsvetljava, tako da bo tudi v tem pogledu vse v redu, posebno pa glede javnega prometa, ki je tu precejšen, saj vodi skozi Križevce glavna cesta, ki veže našo prejšnjo metropolo z državno mejo. Vod je sedaj napeljan do konca vasi Križevcev in ga nameravajo podaljšati preko Ijaševce. Stare vasi do Vučje vasi, seveda le takrat, če se bo oglasilo zadostno število interesentov.

Tok je falski, ki je enosmeren in ni niti predrag, kljub velikanskim stroškom, ki jih ima električna zadruga. Sedaj, ko je na razpolago tok, se bo tudi obrt lažje razvila, ker je na razpolago cenena pogonska sila. Poleg tega si bo marsikdo nabavil radijski aparat, tako da bo ta del Murskega polja dobil večje stike s svetom in ne bo vedno zadnji, kamor prispejo vsa poročila in vse novosti zelo pozno. Tudi pri teh delih je bilo zaposlenih večje število domačih delavcev, ki so našli svoj vsakdanji kruh. — Vik —

Veliki knez Kiril umrl

Bil je bratranec zadnjega ruskega carja Nikolaja II.

Iz Pariza poročajo, da je v tamkajšnji ameriški bolnici včeraj umrl ruski veliki knez Kiril Vladimirovič, poglavar vladarskega doma Romanovih. Pokojnik je bil star 62 let. Rojen je bil 30. septembra 1876 v Carskem selu pri Petrogradu. Njegov leta 1909 umrl oče veliki knez Vladimir je bil brat carja Aleksandra III. Pokojnik Kiril je bil torej bratranec zadnjega ruskega carja Nikolaja II. Njegova mati je bila vojvodinja Meklenburška.

V mladih letih je služil pokojnik v rumunski mornarici. S svojim bratom Borisom se je udeležil rusko-japonske vojne leta 1904-05. Bil je na krovu vojne ladje Petropavlovsk v pristanišču Port Artur, ko je ladjo razneslo. Tudi njega je vrglo v zrak, toda čudežnim potom se je po dolgi borbi z valovi rešil. Kmalu potem je vzbudil splošno pozornost, ko se je l. 1905 poročil s hčerko takrat že pokojnega vojvode Alfreda Saško-Koburg-Gotskega Viktorije Hesenske. Na carjevo povelje se

je po poroki povsem umaknil iz javnosti, dokler ni bil po prevratu v Rusiji in umoru carjeve rodbine kot prestolonaslednik pozvan naj čuva pravice vladarskega doma Romanovih.

Te pravice mu v začetku nihče ni odrekal. Del v inozemstvu živitih ruskih monarhistov mu je očital, da je l. 1918. poskusil pridružiti se revolucionarjem. Ti Rusi so se zbirali okrog velikega kneza Nikolaja. Kongres emigrantov leta 1921. v zdravilišču Reichenhall pod predsedstvom bivšega ministrskega predsednika Trepovala je sklenil ustanoviti vrhovni monarhistični svet in proglasiti velikega kneza Nikolaja za pretendentu na ruski prestol. V novembru 1923. je bilo na konferenci članov ruskega doma v Parizu sklenjeno prevzeti čuvanje prestola in ta naloga je bila poverjena velikemu knezu Nikolaju, ki pa ni zavzel povsem jasne stališča glede tega vprašanja.

V Londonu ustanovljena ruska patriotska zveza v Angliji in v Münchenu ustanovljeni začasni odbor ruske legitimne monarhistične zveze, sta se pa izrekla za velikega kneza Kirila in izdala v tem smislu spomenico. Kiril sam se je leta 1922. proglasil za poglavarja doma Romanovih in pretendentu na ruski prestol. Dve leti pozneje je izdal manifest, v katerem se proglasa »za carja vseh Rusov«. Ta manifest pa glede na dejanske razmere diplomatsko ni bil notifikiran. Razen velikega kneza Nikolaja, njegovega brata velikega kneza Petra in njegovega sina velikega kneza Romana so podali vsi člani carskega doma lojalnostne izjave. V marcu 1927. je proglasil »car Kiril« svoji državi namenjeno obliko vladavine kot »svojstveno carstvo«. Ta program je ponovil v marcu 1929. ko je po smrti velikega kneza Nikolaja postal »car« vsaj v svoji rodbini. Živel je večinoma v vili Edinburg na Koburskem ali pa v Nici odzgodno St. Briacu v Bretaniji. Svojeega sina leta 1917 na Finskem rojenega velikega

GEORGES OHNET:

SERGEJ PANIN

—No, torej, kaj sem vam dejal? — je vzkliknil Herzog, obrnjen zmagoslavno k svojemu gostu. — Samo dovolite mi storiti, kar hočem, pa boste videli. Sicer vas pa ne zadržujem, — je dejal trdo. — Lahko naju zapustite, če hočete.

Po teh besedah je jel mož opravičevati iskrenost svoje govorice. Dejal je, da so bile njegove besede mišljene v korist vseh. Na to, da bi zapustil družbo, niti niti ni, vprav nasprotno. Nanj se lahko zaneseta. Predobro pozna Herzogovo izkušnost in spretnost, da bi ločil svoje premoženje od njegovega.

Stisnil je bankirju roko in se poslovil.

—No, torej, kaj pomeni ta krik v novinah? — je vprašal Sergej, ko sta ostala s Herzogom sama. — Ali veste, da so objavljeni članki strašno izdajalski?

—Tem bolj izdajalski, ker temelje na resnici, — je pripomnil finančni hladno. — Kaj pravite! — je vzkliknil Sergej ves iz sebe.

—Resnico govorim. Mar mislite, da bom vlekel za nos tudi vas, kakor sem tega bedaka, ki je pravkar odšel? »Credit Universel« ima ta tre-

74

nutek krogo v krilu. Toda samo potrpljenje. V glavo mi je šinila nova misel in v štrinastih dneh bodo imele naše delnice dvojno vrednost. V rokah imam imenitno kupčijo, ki bo ubila Plynovo družbo. Gre za razsvetljava z magnezijem. To bo imelo porazne posledice. Dal sem objaviti v londonskih in bruselskih listih dva zanimiva članka, odkrivajoča tajno novega izuma. Delnice Plynova so močno padle. Kupujem jih in ko bom imel večino v svojih rokah, oznamim, da bo izum prodan ogorčeni družbi. Tedaj bodo akcije poskočile kar čez noč. Tako prideva do ogromnega dobička, ki ga bova porabila za sanacijo Credita. Uspeh bo presenetljiv.

—Toda pri tako velikem podjetju bodo zahtevali tudi posredovalci jamstvo.

—Dam jim ga. Tu v blagajni imam za deset milijonov delnic »Credit Europeen«, ki so Cayrolu last. Blagajniku dovolimo izplačati jih na našo odgovornost. Vsa spekulacija bo trajala tri dni in je povsem zanesljiva. Vloge prav za prav niti ne bodo porabljene. Ko dosežemo svoj cilj, vrnemo delnice, izkupiček si pa pridržimo.

—Ali je pa pravilna ta mahinacija z delnicami, ki niso naše? — je dejal Sergej zamišljeno.

—To je samo prenos dolga, — je odgovoril Herzog mirno. — Razen tega pa ne smete pozabiti, da delamo to s Cayrolom, ki je naš družabnik.

—Kaj ko bi ga zdaj opozorili? — je vztrajal princ na svojem.

kneza Vladimirja Kiriloviča je imenoval za prestolonaslednika. Soproga velika kneginja Kirila mu je umrla 2. marca 1936.

Sol izven kuhinje

Z uporabo v kuhinji se daleč ni izčrpana uporabnost kuhinjske soli. Ne glede na mnoge druge načine uporabe se da kuhinjska sol uporabiti tudi v kozmetiki in v skrbi za zdravje. Masiranje glave z zmerno slano vodo je dobro sredstvo proti padanju las. Če ima človek vnete in utrujene oči, čuti olajšanje, če si jih splakne z mlačno slano vodo. Da pomaga pri bolečinah v vratu grgranje s slano vodo in da je to dobro zlasti kot preventivno sredstvo ob vlažnem jesenskem ali pomladnem vremenu, je splošno znano. Priporočljivo

je tudi potegniti v nos mlačno slano vodo, če se človeka prijemlje nahod. Slana voda za izplakovanje ust nadomesti v sili ustno vodo ter odstranjuje zobni kamen. Kopanje nog v mlačni slani vodi pospešuje krvni obtok, čigar motnje so navadno krive, da človeka zebe v noge. To je pa zelo radikalna metoda in je dobro pred njeno uporabo vedno vprašati zdravnika.

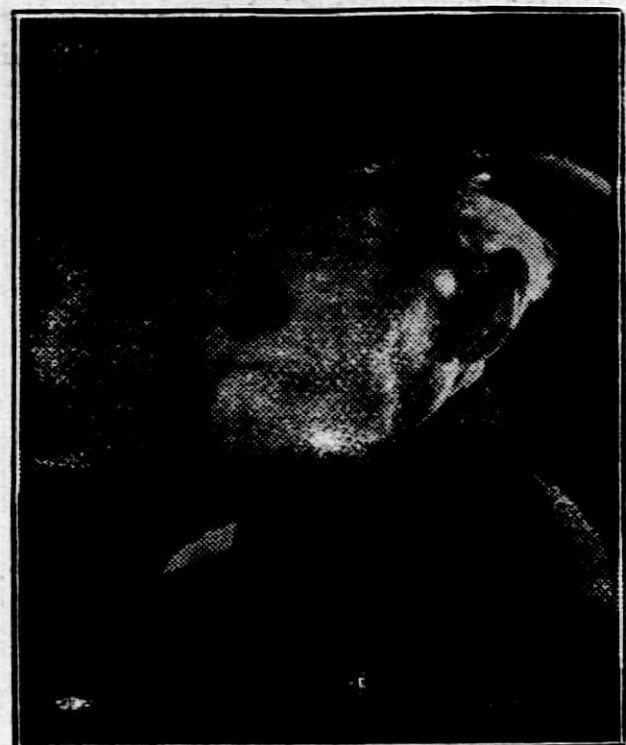
Zdravim nogam koristijo kopeli v mlačni slani vodi kot sredstvo zoper utrujenost. Seveda pa vsega mnogo škoduje. In tako je treba v morskih kopelih pomešati preveč slano vodo s sladko. To velja zlasti za noge, ki jih treba vedno po kopanju v preveč slani vodi oplakniti z mehko sladko vodo, ker se sol v nje lahko preveč zaje posebno med prsti. Lase si pa zavaruje s čepico ali ruto. Poleg tega jih pa moramo večkrat namazati z oljem, da se ne lomijo.

Že deseti križ si nalaga

Franc Planinec čita »Slovenski Narod« že nad 70 let in spada tudi med prve njegove dopisnike

Ljubljana, 13. oktobra

Pred 90 leti na današnji dan se je rodil v solčni Vipavi Franc Planinec, ki danes praznuje v krogu svoje rodbine v Lepodvorski ulici visok življenjski jubilej.

Franc Planinec je še vedno duševno in telesno čil ter naš najzvestejši čitatelj. Že nad 70 let čita »Slovenski Narod«, ki ga prištevata tudi med svoje prve dopisnike iz krogov pristnih rodoljubov, ki so nosili v prejšnjem stoletju surke. Čeprav mu življenje ni bilo praznik, je Planinec ostal telesno zdrav in optimist, jasnih pogledov na življenje. Tudi spomin mu še ni odpovedal in iz svojega bogatega življenja zna povedati marsikaj zanimivega. Nekaj odlomkov njegovih spominov smo zapisali v jubilejni številki našega lista.

Planinec je služil 34 let nepretrgoma pri bivši Južni železnici in upokojen je bil kot višji revident. Ko je po vojni ljubljanska železniška direkcija naslovila apel na bivše železničarje, ker je takrat primanjlo osebja v železniški službi, naj bi se prijavili v službo, kdor se čuti zanjo sposobnega, se je prijavil tudi Planinec, ki je bil takrat že 69 let star. Služil je še polnih 10 let pri